

„СОВЕТСКАЯ СТРАНА“

Литературно-художественный альманах творчества народов СССР (на русском языке)

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

П. Г. Смидович,
Б. Б. Халатов,
С. Д. Асфендиаров и др.

Выходит 4 раза в год.

Подписная цена:

4 альманаха в год 4 р. 50 к.
Цена отдельного № 1 р. 50 к.

Под общей редакцией МАКСИМА ГОРЬКОГО

В 1929 году в альманахах „Советская Страна“ будут помещены

Повести, рассказы, стихи: украинских, белорусских, грузинских, тюркских, армянских, узбекских, туркменских, татарских, казакских, башкирских, таджикских, якутских, чувашских, мордовских, марийских, восточных, комических (зырян), осетинских, черкесских, кумыкских, и др. писателей и поэтов. Образцы устного творчества народов СССР, в особенности народные песни о Ленине, песни ашугов, гафизов, бахши и др.

Очерки о художественной литературе и творчестве писателей народов СССР.

Репродукции работ художников народов СССР.

Подписку направлять: Москва, Центр, Ильинка, 3. Периодсектор Госиздата. Во все магазины и отделения Госиздата.

№ 10 „Всесвіта“ буде присвячено Шевченківським роковинам та Міжнародньому жіночому дню

№ 18 — Паризькій Комуні

ВІДКРИТО ПЕРЕДПЛАТУ

на великий двохтижневий ілюстрований
популярний робітничо-селянський журнал

ШЛЯХ до ЗДОРОВ'Я

ОРГАН НАРКОМЗДОРОВ'Я УСРР, 5-й РІК ВИДАННЯ
З додатком двохтижневика Органа Всеукраїнськ. протиакольного т-ва

„ЗА ТВЕРЕЗІСТЬ“

Передплата на обидва журнали: На рік — 3 крб. 60 коп., на 6 міс. — 2 крб., на 3 міс. — 1 крб. Окреме число 20 коп.

У кожній родині, у кожн. клубі, у кожн. завкомі, у кожн. протиакольному осередку, у кожн. книгозбірні, у кожн. медичній установі повинен бути журнал „Шлях до Здоров'я“.

Додатки до журналу: Бібліотека Саносвіти 15 книжок за доплату 1 крб. 50 коп., в окремому продажу 50 коп.

УВАГА: Усі передплати. одержують талони, що дають їм право придбати у складі В-ва „Наукова Думка“ літературу та плакати, що видає „Наукова Думка“, на суму 30 крб. зі знижкою 25%.

Передплату на журнал „ЗА ТВЕРЕЗІСТЬ“ окремо не приймається.
Передплату приймається: м. Харків, вул. В. Академії № 6/8, В-во „НАУКОВА ДУМКА“, по всіх пошт.-телегр. установах та листоношах, по всіх будинках Саносвіти, по всіх кіосках Контрагентства Друку

ВИДАННЯ V

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

№ 9
3-го березня
1929 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

ОДИНАДЦЯТЬ РОКІВ...

фото А. Борисова

Верхом іде і сподом
ворог на нас—стеж!

Вміємо ми терпіти,
тільки ж бити—теж!

Тут провадяться перевибори сільради. Село Бандурово

ЗАСУДЖЕНІ

Оповідання П. Лісового

1.

У місті була радянська влада. Але як тільки ви виходили за воєнні казарми, що стояли на старому турецькому валу, то перед вами простилалось житнє море. Жита умивалися ранніми росами, вбирали силу землі і ловили сонячне проміння. Стебло гналось дороги, викидало колос, той колос наливався.

Селяне задоволено дивились на поле й говорили:
— Ге-ге-ге!.. Таки цього року ми будемо з хлібом!..

А місто голодувало. Міщане, шевці, кравці, ковалі,—геть розбрелись по селах і там міняли своє уміння на муку, на сало, на паляниці.

Що ж до решти населення, то село твердо тримало блокаду: за радянські гроші нічого не продавати.

Базарі, колись шумливі та повні метушні, тепер вражали своєю тишею. Навіть базарні пацюки і ті кудись зникли.

Міський обиватель давно вже не бачив на вулиці навантаженого всяким добром селянського воза. Селяни більше приходили до міста порожняком з саквами за плечима і ходили по дворах. Там їх оточували жінки і улесливо запитували, що в них є на продаж.

Власники хліба, сала, яєць, сметани тримали себе поважно, плювали через губу й говорили:

— Мені от грамофона потрібно. Чи не знаєте, в кого є грамофони? За грамофона дав би з пуд борошна!

КОГО РОБІТНИКИ ВИБИРАЮТЬ ДО РАДИ

Нефедов Ів. 29 років на виробництві. Працює в ремонтному цехові заводу „Серп та Молот“ за слюсаря. Нефедов—голова журавлівського райкому МОДР'у. Голова цех. виробничої комісії. Секретар цехпартосередку.

Працював у правлінні ЦРК. Сім років головував у спілці металістів на Подтавшині.

Нефедова висунули до кандидатів у члени міськради робітники заводу „Серп та Молот“.

— Ні, грамофона у нас немає...

Бігли до покоїв, виносили спідниці, хустки, сорочки, те розгортали перед власником хліба. А він стояв брехливим, наче вгвинчений у брук і з нехиттю оглядавське барахло.

— Ні, не підходить!—і йшов до другого двора. Увечері на призьбах питали прибулих з міста:

— Ну як там?

— Пухнуть, брат, з голоду!

— Та ну?—недовіріливо перепитували.

— Ёй-бо! Там, мой, пани такі, як сонні мухи.

— Ага-га-га! Значить дошкуляє. Нічого, хлопці, брешуть, прийдуть, уклоняться!

— Та то так. Як живіт підведе, то й нас називатимуть Іван Івановичом!

І були в цьому своєрідні гордощі. І жорстокість. То пани, то—чуже, то вороже. Ну й хай! От як посидіти, то знатимуть, як „учитувати труд селянина“.

Переходили війська. Петлюрівці, червоні, повстанці, червоні, знов петлюрівці, махновці, ще раз червоні, петлюрівці, і нарешті денікінці.

Всі поспішали до міста. Всі шарпали місто. Воно вало.

В край переляканий обиватель загубив вже рахунок і вкладаючись при одній, часто прокидався при другій, навіть що-ранку питав у знайомих:

— А скажіть, яка у нас сьогодні влада?

Село ці зміни зачіпало мало. Воно стояло осторожно, влади не визнавало, мовчки дивилось на агонію міняло.

За хліб, за картоплю, за сало місто віддавало одяг, гітари, дзеркала, книжки. Все це потроху пливало з села.

Як примара, стояв за цариною міста міцний дядько, що прихмуривши очі, в одній руці тримав хлібину, а в іншій вимагав плату в сто, в тисячу разів більшу, ніж коштував.

Місто агонізувало. Село вибікувало... і торгувало.

2.

В квартирі Троянів давно вже не бачили хліба. Життя в похмурій куліш, а оце й олія вийшла. Стара Троян дала порожній покой квартирі, але міняти не було чого.

Надворі була
осінь. В місті були
денікінці. І чи то
через осінь, чи то
через денікінців,
це село зовсім
згоріло від
огню, ніхто з се-
ла в ньому не
зостався.

Стара Троя-
нська якраз поду-
мала про це і ще
раз оглянула по-
кої. Потім по-
клала голову.
Потім подумала
про зиму і здриг-
нулася. Вона в сі-
нці від осінно-
го ранку кутку
бачила прима-
ну смерти.

Це так її вра-
жало, що вона сіла
на один з двох
під'їздів. Ногі
її вжували
в шпалери, а думка
звернулася
до дітей. Вона ма-
ла дівчинку. Але де
вона, з ким вони,
в якому таборі, і
чи живі вони, не
знала. Ог уже два
роки від них жод-
них звісток. І при
ній лишилась тільки
одна дочка, хвора,
що не придатна. Тут
вона глянула на
Тоню. Вона сиділа
на стільці і дивилась
у вікно на вулицю,
де поволі зро-

Будинок Харківської міськради

Галушкін, кол. безпритульний, зараз комсомолец—активіст, малює плаката до перевиборів

світлий мутний день. Вулиця порожня, посередині велика
і на ній дрібні круги від краплин дощу. Дощ глухо
по даху і вода, стікаючи по рівні, наводила тоскність.

В окожах було так тихо, ніби й справді тут хто помер. Але
в істотам, що попали у вирій життя, що зовсім їх за-
мирати не хотілося. Недужі, непридатні до життя,
непотрібні, вони чіплялись за нього. Життя ж вимагало
людей. Все слабе й непотрібне воно викидало в ці часи,
як завжди. Саме до слабих в ці дні життя було особливо

3.

Вранці на вулиці заторохтів віз і спинився. Тоня кинула
і крикнула:

— Мамочко, до нас хтось приїхав!..

Завалину рипнули двері і на порозі з'явився здоровий
дід. Тоня наставила на нього свої великі злякані

— Тут живе
пані Троян?

— Тут. А вам
нащо?

Дід пильно
став дивлятися в
стару жінку, що
стояла перед ним.
Потім сплеснув
руками.

— Ой, пані,
голубко, як же ви
постаріли, як ви
змарніли!

Стара Троян
мовчки дивилась
на нього.

— То ви не
пізнаєте мене?

— Ні, не піз-
наю.

— Ну де ж
вам пізнати. Це ж
так давно було.
А ми з вашим не-
біжником—чолові-
ком колись при-
ятелі були. Ви ще
й на хутір до нас
приїздили.

По обличчю
старої пробігло
щось похуже на
ухмилку.

— Та невже
ви Петро Стрижак
будете?

— Він, він, моя пані. Правда ж, постарів?

— А постаріли. А стара ваша як?

Дід махнув рукою.

— Стара? Стара померла. Саме перед оцим нещастям, пе-
ред оцим заколотом господь прибрав!

Коротка павза.

— А я оце прочув, що вам скрутненько живеться,—заго-
монів знову дід,—так заїхав провідати. Ось я зараз!..

Він вискочив на вулицю до воза і повернувся звітам з
двома пшеничними паляницями, пляшкою олії, мискою капусти.
Потім пішов знову і вніс клунок картоплі, вузлик борошна,
трохи пшона і грудку масла.

Тоня дивилась на все те і у неї тремтіли ніздрі, а в роті
клубком з'явилась слина. Вона відчула великий голод і їй за-
раз же закортіло скоштувати всього того.

Дід, розв'язуючи вузлики, гуторив:

— Спасибі вашому чоловікові, багато він мені допоміг. Як
би не він, хіба б я відсудив землю. Во віки вічні ні! А він, хай
царствує, так ловко обкрутив все діло!..

Тоня не витримала, очі їй блищали голодним блиском і
вона одрізала цілий окраєць паляниці. Паляниця показалась їй
такою смачною, що вона аж очі зажмурила від задоволення.
Вона мовчки їла, не слухаючи того, про що говорили дід і
мати. Ще кілька разів відрізала і тільки тоді покинула їсти,
як відчула, що шлункові стає надто важко. Тоді підійшла до діда,
склала на грудях руки й сказала:

— У нас не було чотири дні хліба. Та коли ось доброволь-
ческа армія візьме Москву, тоді у нас все буде. Ви знаєте, що
один мій брат генерал? То-то ж! Ми тоді вам заплатимо!..

КОГО РОБІТНИКИ ВИБИРАЮТЬ ДО РАДИ

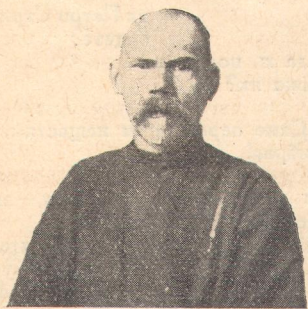

Бунін Мих. Штатповщик
ХПЗ. Працює з 1911 року.
Член міськради. Працював у
комунальній секції. Викону-
вав різноманітні завдання
міськради: їздив на села, де
налагоджував зв'язок міськ-
ради з селянством. Від міськ-
ради їздив по селах на свят-
кування Жовтня. На заводі
веде ще й іншу громадську
роботу. Бунін — голова за-
водського осередку ДД. Крім
цього — нарзасідатель окресу-
ду. Голова ревкомісії шкіль-
ної ради 3 трудшколи, в якій
вчать його діти.

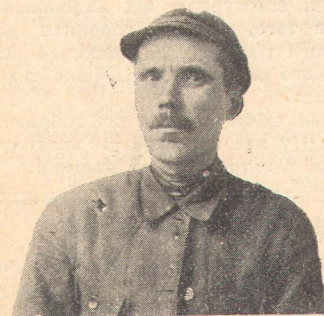
КОГО РОБІТНИКИ ВИБИРАЮТЬ ДО РАДИ

Риков Гавр. У Червоній Армії з 1919 р. по 1923 р. До 1919 р. працює на заводі чотири роки. Бере участь у боротьбі проти денікінських банд, з гвинтовкою захищає свій завод, вступає добровільно у 2-й Харківський полк. Висунутий у кандидати в бюро цех. парт. осередку, де зараз провадить роботу. Тракторний цех висунув Рикова на кандидата міськради, як видатного робітника.

Клочко Сергій. Робітник заводу „Серп та Молот“ кандидат до міськради від робітників теслярного цеху. Клочко на виробництві 40 років. Свідомий робітник, він користується в робітників великою пошаною.

Крамаренко П. Котельник. На виробництві з 1907 року. Двадцять два роки безупинно працює на заводі, зборником-котельником. Тепер активно працює на посту голови цехової виробничої комісії. Головує в комісії: збору лому, бере активну участь у розробці п'ятирічного плану промисловості. Котельний цех ХПЗ висунув його на кандидата до міськради.

Дід прищулив око, хитро посміхнувся і сказав:

— Як би то по вашому, панночко, сталося. Я вже й сам молю бога, хоч би скоріш все це скінчилось. В що люди повернулися? Просто самому не віриться!

— Я вам правду кажу, — переконливо заявила Тоня. — Червоним скоро кінець. Ви самі це незабаром узнаете!

Але дід, очевидно, не дуже був охочий до політики. Він заспішив додому, пообіцявши через деякий час знову навідатись.

Мати й дочка, як тільки він вийшов, накинулись на їжу і їли доти, поки не сп'яніли. Тоді кожна доповзла до свого ліжка і блаженно лягла. Тоня скоро хропіла, а коло неї на підлозі валялась книжка віршів якогось декадентського руського поета.

4.

Кілька днів в квартирі Троянів панувала радість. Але запаси, привезені дідом Стрижаком, зменшувались і в міру цього загасала й їхня радість.

І от знову у них не було ні хліба, ні пшона, ні олії, лишилась тільки картопля. Вони варили її в горщику і тим живились. Знову сонно сиділи біля вікон, мати коло одного дочка біля другого і дивилися на вулицю. І знову перед ними вставала примара голоду. І примара смерті.

І коли в обох лягли великі сині тіні під очима і вони байдуже проводжали день, при чому в квартирі весь час панувала мертва тиша, бо говорити, власне, не було про що, з'явився як добрий геній дід Стрижак. Він так само привіз харчів, але на цей раз говорив охотніше і навіть походив по двох кімнатах. Від його кроків в покоях звучала глуха луна.

Він уважно обдивився стіни і зупинився перед прекрасним роялем, що самотньо стояв у кутку.

— Музика? — спитав він стару Трояниху.

— Рояль. Небіжчик купив Наталі. Це єдине, що у нас лишилось.

Дід Стрижак загірб у жменю свою бороду і спитав знову:

— Видно дорога?

— Тепер таких немає, — відповіла Трояниха. — Я просто дивуюся, як у нас його не забрали.

Обоє повернулись до їдальні, де Тоня кінчала їсти. Вона знову знайшла сама себе. І величним

рухом, як королева, подала дідові другого стільця, сказавши: Сідайте, я вам скажу новину.

Дід сів. А вона, стукаючи худими руками по столу.

— Добровольці за Курськом. Я вам кажу; не минує місяців, як вони будуть в Москві. Тоді Вадім, це мій брат-генерал, забере нас до себе. Да-да!

Стара Трояниха з ледве помітним докором зауважила:

— Тоню, не треба себе заколисувати надіями.

Дід тільки хитро посміхнувся на це, і як і вперше.

— Як би то господь дав, щоб було по вашому, панночко.

Він поїхав, а Троянови знову кілька днів були їжі та ситости. А далі повторилась та ж сама історія, яка й чистий день уже нічого було їсти. І коли вони, сиділи біля вікна, заторохтів віз і дід Стрижак так самостійно в них. Від нього пахло самогоном, тримався він на слівко, а очі чомусь весь час одвертались в кутки.

Коли Тоня пішла до другої кімнати і лягла, щоб перетравити їжу, Стрижак нахилився до старої Троянихи і сказав:

— Я вам, пані, щось маю сказати.

— Кажіть, — попрохала та ласкаво.

Він довго вгавав, а потім, як людина, що зважив щось неймовірне, вивговорив:

— Погано мені без старої. Знаєте, живу я сам одише, відділив, дочок повіддав. Ну, просто, ні до кого й сказати не можна в хаті. Ну й от!.. Чи ни пішли б ви за мене?

Це так ошелешило стару Трояниху, що очі їй стали великі і вона швидко шопотіла:

— Що ви? Що ви? Господь з вами!... Господь з вами!

Дід Стрижак, помовчавши, сказав:

— Та що ж тут такого? Робити я вас не примушував, те в мене є наймичка. Хата в мене як повна чаша. Я живу спокійно, та й паноньки не обіду, хай живе, гавіть книжки може забрати. Весною в садку, а садок у мене буде собі в холодильку книжку почитувати. Ви подумайте.

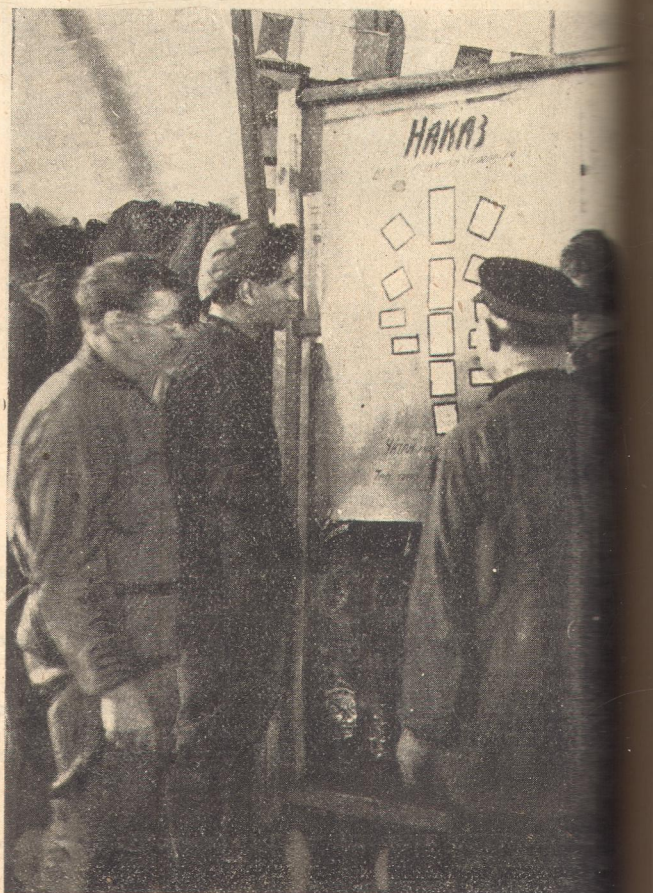
Трояниха замахала руками і вже ображеним голосом сказала:

— Не треба! Замовчіть. Ви, мабуть, з глузду з'їхали.

Але вона зараз же злякалась цих слів, бо подумала, що Стрижак образиться і більше не приїде.

Справді Стрижак підвівся і, важко дихаючи, відповів:

— Вибачте, коли я чимсь образив вас. Але я думаю, що ви помилились. Беручи шапку він додав: — А ви все таки подумайте.

Робітники ДЕЗ'у читають наказ депутатам

КОГО РОБІТНИКИ ВИБИРАЮТЬ ДО РАДИ

Голозубов Пимен. Кандидат ради від ДЕЗ'у. Голозубов працював по заводах Америки та Росії як слюсар. Зараз провадить велику громадську роботу, маючи де кілька навантажень на заводі. Крім того, він бере участь у делегатських зібраннях, провадить роботу серед жінок. Позапартійний.

Калитай Л. У. Робітник заводу ДЕЗ. Слюсар, Працює на виробництві 35 років. 1919 року добровільно вступив до партизанського загону кавказьких партизанів. Загін з'організувався для виступу проти Мамонтова. Після банди Мамонтова було ліквідовано, Калитай переходить до регулярних частин Червоної Армії, беручи участь у боях на Дніпрому. Зараз—член окружного комітету КП(б)У, завагітником Райкому МОДР'у член бюро заводського партосередку та культкомісії і кусту.

Петровський. З роки в Червоній Армії, куди пішов покинувши завод. Після звільнення з армії його обирали на агітпропа комсомольського осередку, а потім на секретаря осередку. Працює нині канцелярським заводу "Серп та Молот".

Він поїхав. Стара Трояниха довго не могла прийти до себе, а коли прокинулась Тоня, то мати сказала їй з робленим сміхом:

— А знаєш, що мені пропонував Стрижак? — І погодивши кілька секунд, вимовила: — Вийти за нього заміж!... Чи не нахаба старий. Що ти на це скажеш? Га?..

У Тоні щокри раптом зробились рожевими, особливо почервоніли великі некрасиві вуха.

— Справді нахаба!.. — сказала вона, але в її голосі не чути було обурення.

Так минуло кілька днів. Коли харчі стали кінчатись, Тоня досить комізно сказала:

— Мамо, я все таки не розумію, чому б тобі не погодитись на пропозицію Стрижака?..

Стара Трояниха від несподіванки тільки й могла сказати на це:

— Ти думаєш?

— Принаймні, ми б тоді не голодували, — вела далі Тоня, ніби ділячись своїми думками вголос.

— Так ти серйозно це думаєш?

Ну, звичайно, серйозно. Я розумію, що тобі важко, але де вихід? Скажи, де для нас вихід?..

— А може ж Москва!.. — поспробувала стара сперечатись.

Тоня нахмурила брови.

— Але ж тоді ніщо нас не може затримати, — сказала вона. — Ми ж зможемо повсякчас його покинути!..

— Гаразд, подумай! — мертво відповіла мати.

Другого й третього дня мати й дочка нічого не говорили. Ніби стіна повстала між ними. Кінець кінцем Тоня заговорила перша.

— Я розумію, що тобі важко погодитись на це — почала вона. — Адже ж він мужик. — Вона стиснула долонями скроні — Мужик... Але де вихід? Де вихід? Ой як я ненавиджу цих більшовиків, що через них ми примушені страждати!..

— Цить, дитятко, цить!..

Приїхав Стрижак. Він одразу вловив щось нове, але мовчав, ніби не нагадуючи про свою пропозицію. Тільки прощаючись, спитав:

— Ну що, передумали?..

Тоня з другої кімнати гукнула:

— Мама згодна...

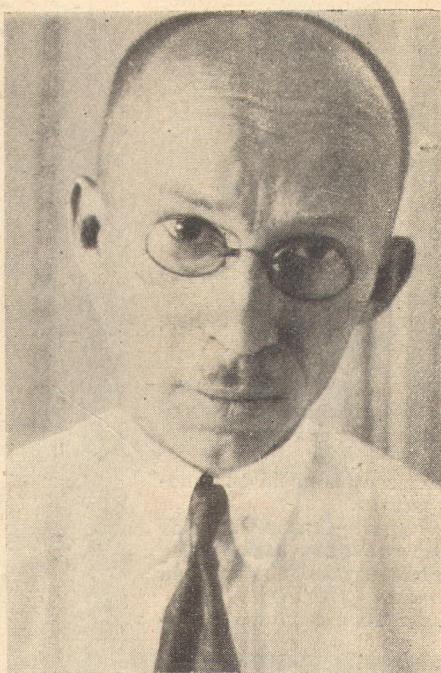
— Тоня...

— Так — так згодна. Я теж!.. — і вона вийшла до них. — Поздоровляю. А оскільки Тоня була сита, то вона зробила перед обома реверанс.

23 лютого ц. р., в Харківському туберкульозному інституті вмер журналіст і письменник, заст. редактора "Всесвіта" — **Леонід Гаврилович Скрипник.**

Тяжка хороша — туберкульоз легенів та горла — припинила енергійну діяльність талановитої людини. Крім багатьох статтів та праць в галузі фота, кіно, критики Л. Г. Скрипник наприкінці життя написав романа "Інтелегент", що вийшов лише за кілька днів до смерті автора. Після небіжчика залишалося ще одна велика цікава робота по питанням мистецтва, яка незабаром буде друкуватись у Держвидав.

З великим сумом редакція "Всесвіта" повідомляє своїх читачів про тяжку втрату.

Леонід Гаврилович Скрипник

Стрижак переводив очі то з дочки на матір то з матері на дочку.

— Так значить... ви... Згода чи як?

— Згода! — піпів мертво відповіла стара.

— От дякую, пані! — засуетився Стрижак. — Так коли ж вінчання? Га? Воно ж скоро і пилюпка!.. Та як би поскоріше!.. Га? Що?

— Мені все одно!..

5.

Не дивлячись на тривожні часи, дід Стрижак гучно справив своє весілля. Він аж відмолодів неначе. Усердно частуючи гостей, Стрижак напів'яним шепотом говорив:

— Ви тільки гляньте на неї! Пані! Адвокатша! Колись свій будинок мала. Син генерал. Вчена. І на музиці грає!..

Повернувшись, гукнув:

— Людмила Степанівно, а ну вшквар для гостей якої небудь весело!

Людмила Степанівна підійшла до роялю, що займав половину хати, підняла кришку і сиділа хвилину, опустивши безсило руки. Потім руки торкнулись клавіатури і бравурні згуки, переганяючи один одного, ніби їм було тісно в низенькій хаті, полились з під її пальців. Гості спершу мовчки слухали, потім стали посміхатись, а далі не витримали і пішли крутитись у танку, аж хата гула. Гуляли до самого ранку.

Дні мутно текли один за одним. Осінь була мокра, сніг довго не лягав. Потім перед зимнім Миколою вдарили легкі морози, на дворі проясніло, земля підмерзла, а калюжі вкрились тонкою хрусткою кригою. Ранком холодив з півночі свіжий вітер. Чекали на сніг.

Сніг упав вночі і глибоко. Село закурило димарями, густо росписуючи ранком і вечером прозоре небо пасмами диму. Хати ніби поменшали і підсліпувато куняли під шапками снігу на стріхах.

Стрижак до жінки відносився уважно, запопадливо, навіть увеселив. Він намагався нічим її не образити, тільки іноді в розрізах його очей спалахував якийсь особливий блиск, а зуби мимоволі вишкірлялись. Видно якісь свої думки бродили у нього в голові, але він їх таїв до якого часу.

Перед різдвом по селу поповзла чутка:

— Білі відходять. Не сьогодні завтра будуть червоні.

Стрижак прийшов до дому, чорніший від хмари. Кинув кожуха на лаву і важко сів. Людмила Степанівна не було в хаті. Сиділа одна Тоня.

Подивившись на неї, Стрижак сказав:

— Неправду ви говорили, панночко, про Москву. Ваших, виходить, червоні розбили!..

І раптом зі злом додав:

— Повість кожух на жердку.

Тоня здивовано звела на нього очі.

— Чого вирячила свої баньки? Прийми, кажу, кожуха!

Тоня, все ще нічого не розуміючи, спитала:

— Ви це мені кажете?

— А кому ж, кому! Скоріш повертайся, шкапа. Їсти здорова, а робити ні за холодну воду. Бариня!..

Тоня з слізьми на очах повісила кожуха.

— Ну от!—сказав Стрижак. А тепер принеси води, внеси дров!—командував він, сидючи на лавці.

Вночі Тоня скаржилася матері:

— Мамочко! Давай покинемо його!

— Куди ж ми підемо! Нікуди нам іти!..

Стрижак ніби хтось підмив: Він часто приходив п'яний, коверзував над обома жінками, лаяв їх останніми словами. Кричав:

— Мало нас вигубили... На що ви кому потрібні?

6.

На масляній молоді поставили в селі театр влаштувати: Під театр узяли велику попову комору, вибрали п'єсу і почали проводити репетиції. За головного режиса був Касян Мельмел, що один час жив у місті. Все йшло гаразд, але одного разу хтось сказав:

— Хлопці, а музики в нас і немає? Без музики що ж то за вистава буде?

Мельмел відповів:—Правильно;—і замислився на хвилину.

— Єста вихід! Найшов!—гуркнув.

— Кажи!..

А Стрижак забув? Його бариня з міста музику привезла. Ви тут побудьте, я зараз!

За пів години він повернувся з папірцем від ревкома де було сказано, що рояль громадянина Стрижака конфіскується на потреби народної освіти.

Юрба хлопців на чолі з Мельмелем пішли до Стрижаків хати.

— Халяїн дома?

— А вам на що?—спитав сам Стрижак.

— На ось читай!..—і Мельмел поклав на стіл папірця.

— Я неписьменний.

— Ну так я на словах скажу. Музику твою прийшли забирати. Для театру, значиться. Конфіскували, виходить!

Людмила Степанівна сиділа ні жива, ні мертва. Тоня не стерпіла.

— Не смійте брати!.. кричала,—Не маєте права!.. Мужики!.. Хами!..

— Відійдіть, нанночно, на сторону. —ропоряджався Мельмел. —Потому справа серйозна, а ви, виходить, проти простого народу йдете! Пограли й буде, Тепер ми хочемо пограти!

— Не дам!.. Не дозволю!..

Одеса викликає Київ. Завод „Більшовик“

— Посторонись, кажу!—сердився вже Мельмел. —Посторонись, блоха!—і він відштовхнув Тоню в куток. —Бачи, хлопці!..

Рояль забрали і відвезли в попову комору. Грати в рядку революційної повинні покликали сільську вчительку. Вечорами збирались до комори хлопці й дівчата. Вчителька болі в руках грала їм польку, далеко по селі розносилося потіння важких ніг, що вибивали коліна.

Мельмел розштовхуючи гурт, виходив на середину, відкидав свого чуба назад і вбравши найкращу дівчину, сказав:

— Я до вас танцюю!..

Танцював він якось особаково, не по сільському, легко крутив навколо себе свою дівчину, так що в тієї аж голова поморочилася, пристукував лівою ногою, вигинав стан, трусив головою, чуб його нависав на очі, а він гукав до музикантів.

— Вдар сильніше Павле Макарівно!..

Піп, ворочаючись на свої перині і слухаючи вигуки й топотняву в коморі, хрестився і мурмотів:

— Грище ідолське влаштували... О, господи, коли вони скінчаться, ця кара небесна!

Баби й мужики теж страждали своїх дівчат дочок та синів:

— Піст же великий! Гріх! А ви танцюєте, щоб вас за чинки танцювало!..

Нічого не допомагало. Комора завжди була говна, вчителька грала, рояль гремів, а в темних кутках чути шамотняву, приглушені поцілунки і верескливий дівчачий сміх.

7.

Від тоді, коли Мельмел забрав рояль, Стрижак зовсім перестав рахуватись з Людмилою Степанівною та Тонею.

— На чорта ви мені здалися тепер!—гукав він. —Може ради музики я вас і брав тільки! Нема музики, не треба й вас. Можете йти на всі чотири!..

Людмила Степанівна ходила як тінь. А Тоня твердила своє: — Давай підемо геть!

Але йти було нікуди. Все було вороже їм, життя йшло мимо, чуже й незрозуміле.

Все розвязалося якось несподівано. Коли одного разу обидва після маленької прогулянки, повернувшись до хати то найшли двері запертими. Стрижак, вистромивши у вікно голову, сказав:

— Монеге йти куди хочете! Я вас більше не пусто до хати!

Вони сіли на східцях ганку і так сиділи кілька часу, вдихаючись в чорну дорогу, що прослалась впереді них.

Потім мати сказала:

— Ходіть!..

Вони встали. Кутаючись в худенькі шалі, пішли шляхом туди, де догоряв тремтючим світлом день. З степу насувалася синь весняного вечора. Десять високо прокурликали журавлі. На темному небі засвітилися перші зірки. Минули чорний високий хрест, що стояв за царинною. Дорога піднімалася на шпиль. Коли вони зійшли на його вершину, то до них донеслися звуки веселої польки, що вчителька вибивала на роялі і глуха гупнява в поповій коморі.

Вони послухали з хвилини, одинику й самітні, і рушили далі, в нічну темряву, що швидко гускла і вкрикивала все навколо.

КОГО РОБІТНИКИ ВИБИРАЮТЬ ДО РАДИ

Ерас П. К. Висунута на кандидата в члени міськради від ДЕЗ'у. На виробництві з 1912 року.

Балкіс. Робітниця ДЕЗ'у. На виробництві 25 років. Балкіс член районного партійного комітету.

ПІДПИСАННЯ ПРОТОКОЛУ ТОВ. ЛІТВІНОВА ТА ПАКТУ КЕЛЛОГА

Конференц-зала в будинку НКЗС СРСР, де провадилося обговорення питань у зв'язку з протоколом тов. Літвінова

Промова тов. Літвінова, в якій він висловив бажання, щоб держави, що прийняли пропозиції Радянського Союзу, виконували їх дійсно в дусі мирної політики

Польський посол г. Пате́к читає свою заяву

9-го лютого, в 7 годин 50 хвилин у вечорі, в конференц-залі НКЗС відбулося підписання протоколу тов. Літвінова про попереднє запровадження в життя пакту Келлога.

Протокол цей підписали уповноважені п'ятих держав: від СРСР—т. М. М. Літвінов, Естонії—г. Сельяма, Латвії—г. Озолєс, Польщі—г. Пате́к, Румунії—г. Девілла.

Підчас підписання в конференц-залі були присутні: Заст. Наркома Закордонних справ т. Л. М. Карахан, члени колегії—т.т. Ф. А. Ротштейн, Б. С. Стомоняков, відповідальні співробітники НКЗС, члени дипломатичних місій Польщі, Латвії, Естонії, а також представники радянської й закордонної преси. Уповноважені від держав підписували протокола в порядку

Румунський уповноважений г. Девілла підписує протокол тов. Літвінова

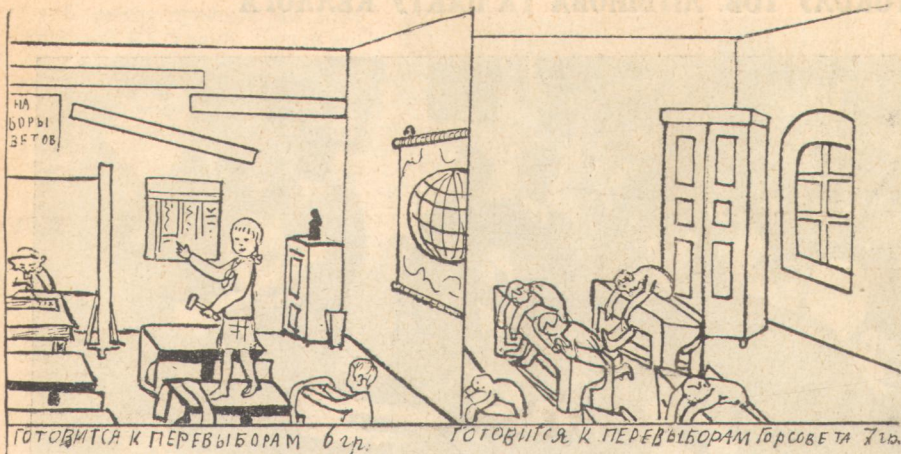

Президент ПАСІШ Кулідж підписує пакт Келлога

французького алфавіту: 1. Сельяма—Естонія, 2. Озолєс—Латвія, 3. Пате́к—Польща, 4. Девілла—Румунія, 5. Літвінов—СРСР.

В своїй промові тов. Літвінов побажав, щоб умови, ухвалені представниками держав, було найскоріше здійснено в житті, щоб миролюбива політика була надалі не тільки питанням, яке треба безперестанно обговорювати, а певним культурно-політичним явищем. З відповіддю на промову тов. Літвінова виступив посол Польщі г. Пате́к і вітав ініціаторів радянського протоколу, авторів пакту Келлога, а також і всіх уповноважених від держав що підписали протокол.

Підписання протоколу т. Літвінова є факт великого політичного значіння. За кордоном, навіть у скаженно-ворожих антирадянських колах, протокол т. Літвінова розцінюється, як перемога радянської дипломатії. Цікаво, що протокола підписано також уповноваженим від Румунії, що з нею Рад-союз не має дипломатичних зносин.

ЗМІНА ЗМІНИ В ПЕРЕВИБОРАХ МІСЬКРАДИ

Люди, що не мають безпосереднього стосунку до життя школярів, не уявляють собі, як тісно зв'язані вони з політичним життям країни, як близько до серця приймають вони кожен чергову кампанію.

Нарівні з дорослими виборцями, і школярі, що з них кожний зокрема не має виборчого голосу, але всі загалом мають свій „колективний голос“, дають свої накази майбутнім членам Міської ради.

Робота в школах кипить: обговорюють накази, пишуть плакати, складають діаграми:

— Всі на перевибори рад.

— Через ради посилюємо міць робітничо-селянської держави.

— Громадяни, виконуйте свій обов'язок.

Такими гаслами рябують тепер стіни клас по всіх школах.

В 50-й школі на стіні висить великий плакат:

„Викликаємо 35 школу на переклик“.

— Що ж дасть цей переклик?—спитала я в одного із школярів.

Школяр, як видно, здивувався, що комусь може бути неясне таке питання.

Виявилося, що переклик цей є своєрідний конкурс шкіл. З цього конкурсу вийде переможцем та школа, що приведе на передвибірче зібрання більше число батьків, чия стінгазета буде краще складено і краще ілюстровано.

Стінгазет по школах тепер ще не розвішено, бо їх лише готують і редколегії вибирають кращий матеріал. Робота ця не з легких.

Писатинаш молодняк дуже любить і тому доводиться

через брак місця багато матеріалу відкидати.

Окрім того, що змагаються цілі школи, конкурують поміж собою також і групи в одній школі.

Зацікавив мене вміщений тут малюнок; виявилося, що учениця 6-ої групи підсміюється з 7-ої групи, що „спала“ тоді інші класи працювали, а потім уже спохватилася надолужити перепущене. На жаль, „пробудження“ 7-ої групи ще не мальовано. Зате шкільні художники енергійно малюють плакати.

На одному з них перед зачиненими дверима будинку Міської ради стоять у сумній позі піп, глтай та колишній офіційний „стоїть близько, та достати слизько“, сміється школяр.

„Школярі, нагадуйте вашим батькам про перевибори“, кличе другий плакат.

„Хто має право обирати“—пояснює третій плакат, що ньому намальовано селянина, робітника й службовця.

Накази в школах дебатують, школярі хвилюються, як би не забути якого небудь важливого питання.

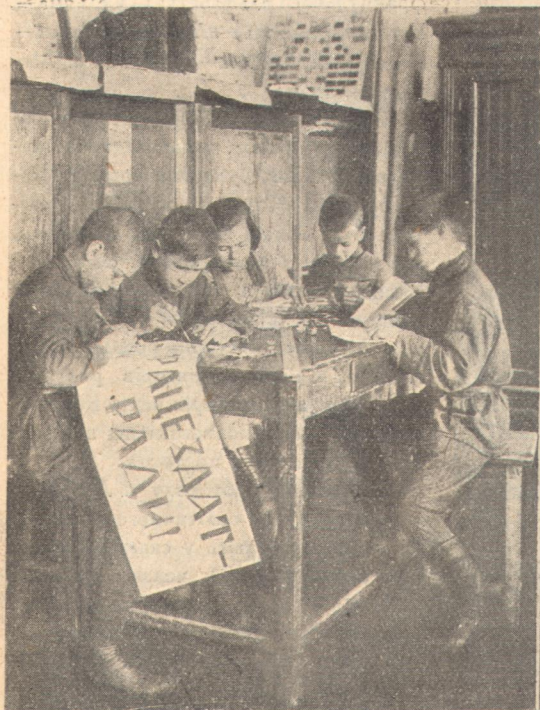
„Організувати для школярів ковзалку!“

„Пропускати школярів з переднього ганку трамваю“.

„Відпустити кошти на майстерню“.

„Організувати піонерський клуб“.

Ось питання, що заповнили думки школярів.

Школярі ведуть підготовчу роботу до перевиборів рад

Ці питання вони включають, як пункти, в наказ майбутнім
членам Миської ради.

„Школярі, пам'ятайте, що в день перевиборів ви повинні
допомагати своїм батькам“, — нагадує в одній із шкіл величезний
плакат.

Пояснили мені цей плакат школярі. Допомога їхня, вияв-
ляється, полягатиме в тім, що вони в цей день залишаться
дома доглядати малих дітей, одне слово прикладуть всі зусилля
до того, щоб батьки могли взяти участь у перевиборах.

Привмню і навіть якось чудно людині, що ще добре пам'я-
тає звичай і порядки старої гімназії, провести кілька годин у
нашій дійсно єдиній у цілому світі трудовій школі.

Тут на місці видно великі успіхи в підготовці здорової зміни.
В той час, як стара школа намагалася цілком убити всяку ін-
дивідуальність, підігнати під одну міру і виховати в учнях
певність і непорушність царських урядовців, нова школа дбає за
те, щоб кожного школяра з малих років виховати як свідомого
громадянина, майбутнього будівника соціалізму.

С. З.

ПЕРША НА УКРАЇНІ

ЗИМА, тов-
стий шар
снігу, що ліг
на аеродромі
— не припи-
нили льотної
роботи Хар-
ківської авіо-
школи. Тіль-
ки аероплани
довелось за-
мість колес
переставити
на лижви, а
учальотам
одягтись по-
тепліше, в ху-
трові шлеми,
теплі рука-
виці.

Ранком, як
тільки вітер
чи сонце роз-
віють туман,
вчитель учальоти витягають свої машини
пропелери і підіймаючись у
висоту, над містом, вчать керувати аеро-

власний аеропланний парк, майстерню;
ангари дедалі поповнюються новими аеро-
планами.

Цими днями в школі було свято.

В день ювілею робітничо-селянської
Червоної міліції, вона подарувала школі
новенький аероплан
„Червоний міліціонер
України“ для вищого
пілотажу і фігурних
польотів. Так потро-
ху школа зібрала по-
трібне майно для ви-
ховання авіаторів і
навесні випускає пер-
ший випуск цивіль-
них пілотів.

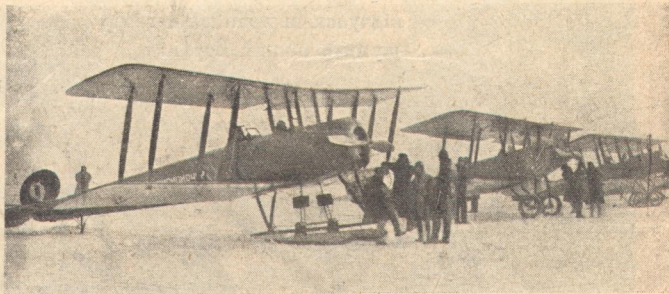
Інструктори школи
— старі „повітряні
вовки“.

Школа зробила
вже 900 польотів без
жодної аварії.

Нещодавно 3 учні
школи самостійно, без інструктора, під-
нялись у повітря і сіли на аеродром —
це перший крок.

Цими днями ще низка учнів, що вже
має потрібну кількість польотів з інструк-
торами, один за другим самостійно влі-
татимуть у повітря.

Харківська цивільна авіошкола — перша
на Україні.

Перед черговим польотом

Це перша спроба ТДО Авіохему випу-
стити цивільних пілотів, що їх буде вико-
ристано для повітряних сполучень між
округами України, пілотів, що
поповнять кадри славної черво-
ної повітряної флоти і покла-
дуть фундамент до утворення
на Україні пролетарського авіо-
спорту.

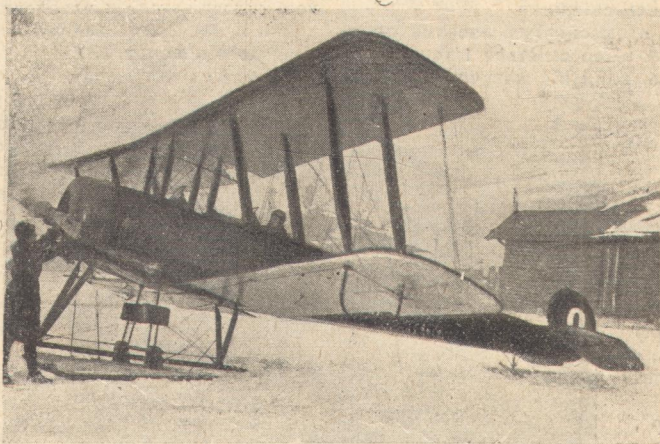
Наша авіація, збагачена
свіжими силами, матиме змогу
ще ширше розгорнути свою ро-
боту і ще в цьому льотному се-
зоні зможе збільшити кількість
повітряних маршрутів та поліп-
шити якість обслуговування по-
вітряних ліній.

Навесні, після першого ви-
пуску, школу поповнять десятки
кращих молодих пролетарів з
усєї України.

Цивільні авіатори принесуть
чимало користи мирному будів-
ництву, а в разі війни вони без-
перечно збільшать потужність
нашої військової флоти.

Всесвіт 19/29 О. К-ів

фото М. Трублаїні

Пускають мотор

ДИКТАТОРИ КАПІТАЛІСТИЧНОЇ ЄВРОПИ

— італійський прем'єр, Прімо-де Рівера — диктатор Іспанії, Маршал Пілсудський — диктатор Польщі, Мустафа Кемаль
— диктатор Туреччини, Олександр — король Південнослов'янської, Адмірал Хорті — диктатор Угорщини, Ахмед Зогу — диктатор
Албанії, Вольдемарас — президент Литви

НІЧНИЙ БЕРЛІН

Шумить нічний Берлін
в червоних кафе і локалях
і вулиці сцїпив сплїн
центральных магістралів
зграю повій на розі
тисне компанія п'яна
б'є в лихтарі мороз
примерзло таксі до рана
потухли узори реклам
захолдла блїді вітрини
на поворотах тут і там
моторів кружляють спини
і ніч схиляє уклін
відчуваючи вранішній гамір
шумить нічний Берлін

в сп'янілих кафе й ресторанах
протух вохкий чад
змертвілі жіночі обличчя
фокстрот і джаз-банд
зітхає комічно-врочисто
принишк пласкуватий гігант
розпластав велетенське тіло
і диха ритмічно в-такт
місто зморене бігом
шумить нічний Берлін
відгонить денним газоліном
похмурі вулиць стіни
сплять.

Берлін. 29/I. 1929

Ковзанка

Мірко Наддвістриний

Неначе бавовняник розхристалась сніжинки.
Закрутилися в обіймах вітру і втомлені його ласками при-
падають безсилі до грудей землі. А вітер сміється і танки ви-
водить з їхніми подругами. Мліють вони від жагучого пориву
і втомившись падають на шкло...

* * *

Н₂O при -10°R.

Ех, зима!

Джїж-джїж, джїж-джїж...

Стрілою рвануєся подих юности.

На дзеркальному плесі, мов ме-
теори кружляє молодь. Відірвався
один із нормальної орбіти і стрім-
годов полетів, розхриставши шарф
цербкоопівський на юних персах.

Дві пари „голандців“ сьогодні
особливо „фігурні“.

— „Вісімки“, „круглий голендер“,
„вовчок на місці“.

Все виходить так легко, неначе
воно так і належить.

Там, десь у сутінку великого
льодового кола лунають бадьорі згу-
ки будьонівського маршу.

Ще більше заворушилось льодо-
ве поле.

Каруселя з дзвіночками ковзан-
ців. Навздогін, навздогін. Хто кого
пережене? Та хіба можна перегна-
ти, коли живчики однаково часто в
усіх пульсують, коли веселий сміх
однаково лунко виходить у всіх...

Наздогнав! Ех, ні,— вирвалася
і піруетом вилетіла з кола...

Тільки металювий хрумкіт ков-
занців залишився в ухах...

* * *

Погляньте уважнїш на льодове
поле! Ось не молодий вже нарком
і секретар ЦККП(б)У ліквідують свою
„ковзанкову неписьменність“. (Ми
певні що наступної зими буде в Хар-

кові чудовий стадіон з льодовим полем). Забули про турботні за-
дання в накурених залах і неначе діти сміються, падаючи
невдалого повороту...

Сива, літня людина, з технічною шапкою на голові (як
ніяково мабуть одягти светер з
занковою шапочкою) забув сьогодні
про еквіваленти заводської тепло-
ніки, кинув у небуття кошторис
планові питання і розрахунки
високим та низьким вольтажем,
електризувавшись сам енергією мо-
ди, витанцьовує такі „па“ на льоду,
за інших обставин його—Валентин
Павловича—вважали б, меншою
рою, за несолідно-настронну людину.

* * *

Увечері особливо гучне „Д
мо“. Тисячесвічкові лампїони пер-
ворюють ніч у день.

Піротехнік Дацюк показує,
називається, вищий клас вогне-
мистецтва. Безперервні каскади
нів різноколоврових, майстерні фа-
верки, ракети мідяними гадюка-
летять кудись у темну безодню
і там вибухають, рубїнами пада-
на місто... Веселий сміх, сталес-
дзенькіт ковзанцїв. Над полем с-
дим від пороуху, а на льоду нїде я-
кові впасти, хоча люде падають часті-

* * *

Ушухають останні акорди ор-
стри, миготять лампїони—сигнал
вже одинадцята година наближає-
і треба згадати про завтрїшний ро-
ний день...

— Так скоро вже одинадц-
чути голоси протесту.

— На жаль, воно так — від-
дає розпорядник ковзанки. По-
куйте свої ноги та залиште їх
і на завтра трохи.

Крижана горка в робітничому селищі — Горлівка,
Артемівської округи

Військовий парад підчас Київських маневрів минулого року

ЗИМОВИЙ СЕЗОН У ХАРКОВІ

Ще ніколи зимовий сезон у Харкові не проходив так живо, як цього року. Захоплення ковзанцями та лижвами набрало літерально „епідемічного“ характеру.

Загляньте в святковий день на одну із дванадцятьох ковзанок Харкова або в комунальний парк і ви самі в цьому переконаєтеся. Там ви побачите, як старе й молоде знаходять однакову насолоду в зимовому спорті. 15 тисяч відвідувачів ковзанок за один день, понад 6 тис. лижварів на лижах—хіба це не найкращий рекорд із рекордів!

Минулого сезону їх було не більше як півтори тисячі.

* * *

Спортивний сезон саме в гарячій порі. Хокеїсти квапляться використати дорешти коротку зиму, щоб награтися доволі й загнати якомога більше м'ячів у ворота своїх противників. Лижварі сперечаються між собою за перші м'єся на змаганнях, де техніка й сила, тактика й витривалість нерозривно йдуть поруч. Ковзальники рисують на гладкій ледяній поверхні хитрі фігури або граціозно й ритмічно проглинають метри ледяної доріжки, щоб одвоювати у свого противника десятки частки секунд.

* * *

Футбол—той осередок, що навколо нього крутиться увесь літній спорт, хокей—осередок зимового спорту.

Понад 40 команд змагається між собою за першество Харкові. Тепер не те, що в минулі роки. Сили добірні, рівні, йде вперта, серйозна боротьба за „голи“ та „голи“. Хто вийде переможцем—дезінці чи ХПЗ, залізничники чи інші?

сівці—сказати важко. Перед нами кілька дуже відповідальних матчів, й вирішальне першество.

Цього року вперше на українській спортивній арені виступили жіночі хокейні команди. Досі жіночі команди були лише в Москві та Ленінграді.

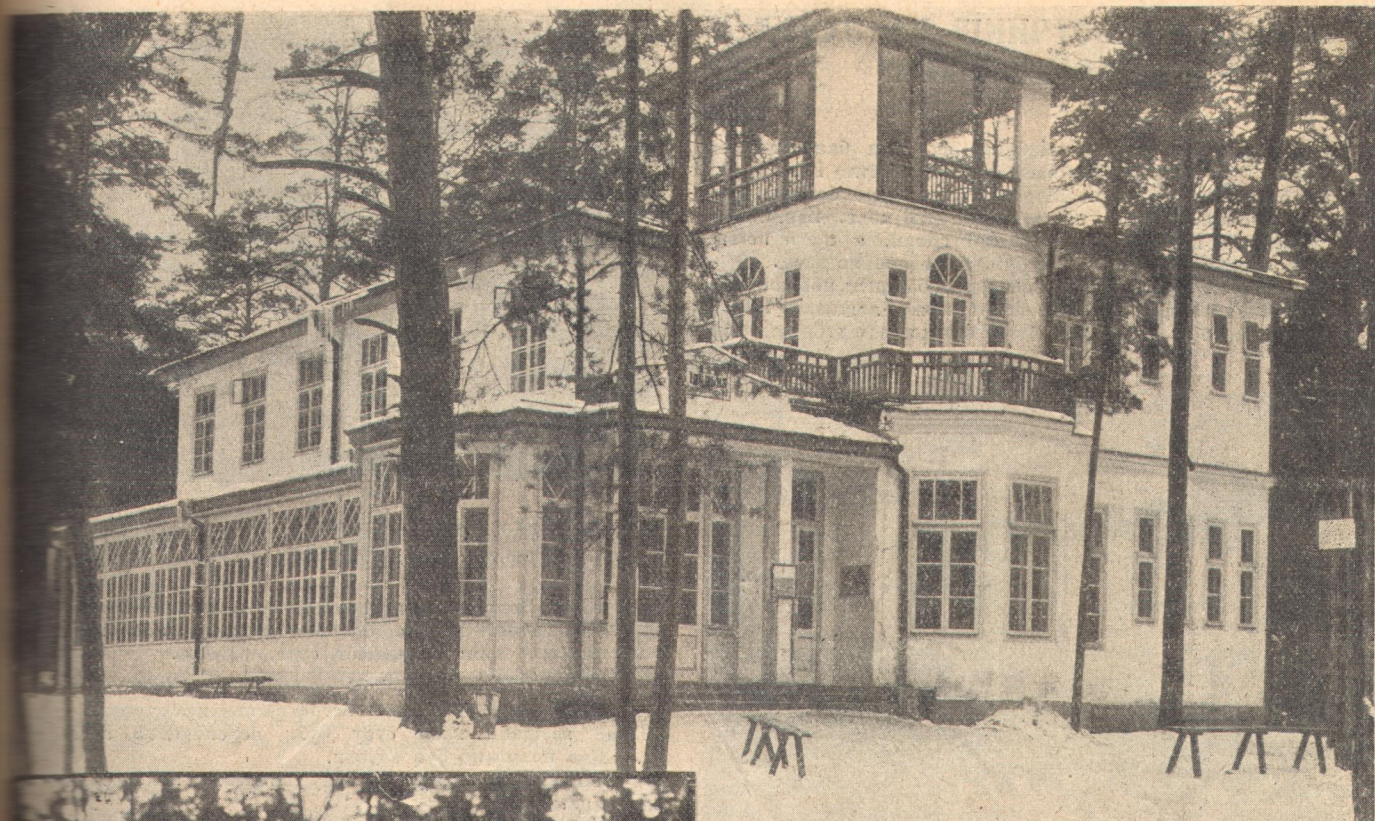
Ось чому 3-тє лютого можна вважати історичним днем у розвитку жіночого спорту на Україні.

Наперекір пророкуванням деяких скептиків відбувся матч, який виграла команда залізничників з рахунком 5:0.

Біг на фінських санках або, як називають за кордоном, „ренгольфи“, дуже популярний у північних країнах. У нас в СРСР досі майже не культивують.

В Харкові на ковзанках можна зустріти іноді „ренгольфи“, але їх не культивують не за безпосереднім призначенням. Шість таких санок мають залізничники, але користають з них коли на снігу, переважно „ренгольфи“ скочаються льодом, виконуючи крісел.

С. Павлов

ТАМ, ДЕ ДЗВОНИЛИ МАНАСТИРСЬКІ ДЗВОНИ

Серед величезного соснового ліса, за п'ять верстов від Червоної Гори, там, де колись гуділи невпинно дзвони Красногорського монастиря, тепер розкинувся велетенськими корпусами Всеукраїнський Будинок Відпочинку "Артема" — Красногорське.

Загонь Жовтневої революції змінив з лиця землі в'чні походи із Святославського монастиря зробив пролетарську лікарню. Тут відпочивають і набирають нових сил десятки тисяч робітників — переважно металістів і шахтарів.

Красногорський будинок відпочинку працює круглий рік. Він пропускає понад 16 тис. чоловіків.

Дня тих, хто там відпочивав, навантажено повнотою. Щодня з 9-ої години вранці до 1-ої год. вдень, себ-то після сніданку і обіду, із 5-ої до 7-ої ввечері відбуваються заняття інструктора фізкультури спортивні гри: гуляння на лижах, гуляння на ковзанцях Донцем, на санках то-що.

Після обіду особливо оживляється ковзанка. А коли смеркає і спадає електрика, ковзанка помаху порожніє, розсипаються куди: в свої палати, в клуб послухати радіо, в читальню, в бібліотеку, що має на своїх полицях понад 17.500 томів. Три рази на тиждень відвідують кіно, де демонструється кіно-фільми, читається лекції.

Слова слів про Красногорське будівництво. Не зважаючи на те, тут кипить робота: будують десять дерев'яних корпусів, готують їх на літо, щоб прийняти нові сотні робітників — підлітків.

Д. Назаров

СПРАВА НАЛЬОТЧИКІВ НА ЗАВОД „СВІТЛО ШАХТАРЯ“

Цими днями в Харкові відбувся суд над бандитами-нальотчиками, що пограбували касу заводу „Світло Шахтаря“ і вбили вартового міліціонера. Жорстокість, з якою бандити зробили свій злочин, обурила широкі робітничі кола. Бандити не обмежилися тим що захопили державні гроші, а ще й по-звірячому розправилися з міліціонером, що охороняв касу.

Вбивши міліціонера й захопивши гроші, бандити, побоюючись, що міліціонера не зовсім вбито й він може лишиться живий, відрядили одного з „хоробрих“ і той повернувся добивати вби-

Клуб ім. Ілліча, де провадився суд над бандитами. На фоті— натовп робітників, що бажають попасти на суд

На суді. Сидять оборонці, стоять обвинувачені (зліва направо: Агалі, Крюков, Каневський, Краузе, Склярів)

того. Кілька днів провадилася судове слідство. Виявилось, всі обвинувачені—злочинний, громадсько-небезпечний елемент з карним минулим: рецидивіст, сутенер, тощо.

Злочин було зроблено за попередньою умовою.

Широкі кола трудящих гостро цікавилися судовою справою. Підчас засідань зала суду була переповнена, а біля входу ім. Ілліча незмінно був натовп.

Робітники в петиції до суду вимагали найсуворішої карної розправи над злочинцями.

Пролетарський суд, визнавши обвинувачення доведеними, виніс свій вирік:

Всіх негідників: Агалі, Крюкова, Каневського, Краузе, Склярів—розстріляти.

ТРАКТОР ІДЕ

Зима. Навкруги заповнено снігом. Море вкрито крицею—блискучим шаром льоду. Дмухає північний вітередь...

І дивно.

Ще тільки зима вступає до „виконання“ своїх обов'язків, а тут тобі незвичайна метушня, вилискують нові сільсько-господарські машини—плуги, трактори...

— Рано кажете?..

* * *

В Одеський порт заходять пароплави з-за кордону. Везуть машини. Скрегохнуть лебідки. Тоненькими смужками виривається пара...

На рейках підкочуються парові крани, і наче іграшки в повітрі виснуть величезні дощаті ящики.

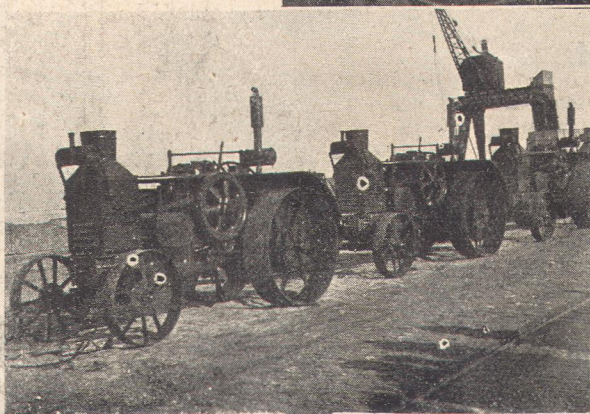
Це трактори.

— „Майна!...“ — гукають вантажники з трюму.

— „Віра!...“ — чути з пристані.

І на земаю спускаються важкі ящики. Вони заповнюють все вільне місце, встановлюються на вагони-платформи.

І поїдуть вони в округи Одеску,

Трактори в одеському порті

Зінов'ївську,
Херсонську,
Миколаївську
інш.

Вже прибули трактори для Одеської губернії марки „Пул“, а цими ж ми з Америки буває ще 120 тракторів „Інтернаціонал“.

Вони підуть в госпота району торні бази.

Засівкампанію зустрінемо озброєні. Коли прийде ми скажемо:
Ми готові!

С. Сліпченко

БЕРНАРД ШОУ

Полковник Лоуренс

ЙОГО величність, король Великобританії, має серед своїх підданців не лише Бернарда Шоу, драматурга й мораліста, а й праці про соціалізм для жінок, а ще й того Шоу, механіка королівської поїзної флоти в Індії. Бернард Шоу користується всесвітньою популярністю, але більшою популярністю користується той Шоу. Від творів Бернарда Шоу ні тепло, ні холодно, від творів другого Шоу десяткам мільйонів людей і тепло і холодно, бо лихорадять цілі країни й річками кров.

Бернард Шоу старий і слабкий і в Англії майже не виїздить, другий Шоу молодий і сильний, мчить з однієї країни до другої, з'являючися несподівано там, де його не чекали.

Бернард Шоу—це втілення англійської духовної культури, другий Шоу теж репрезентує собою англійську культуру, але іншим бік її—той, яким Англія дивиться на Схід. Цей другий Шоу англійської культури характерніший, ніж перший. Бернард Шоу в Англії лише один. Інших Шоу багато. Бернард Шоу пише книжки. Інші Шоу роблять політику й ведуть війну.

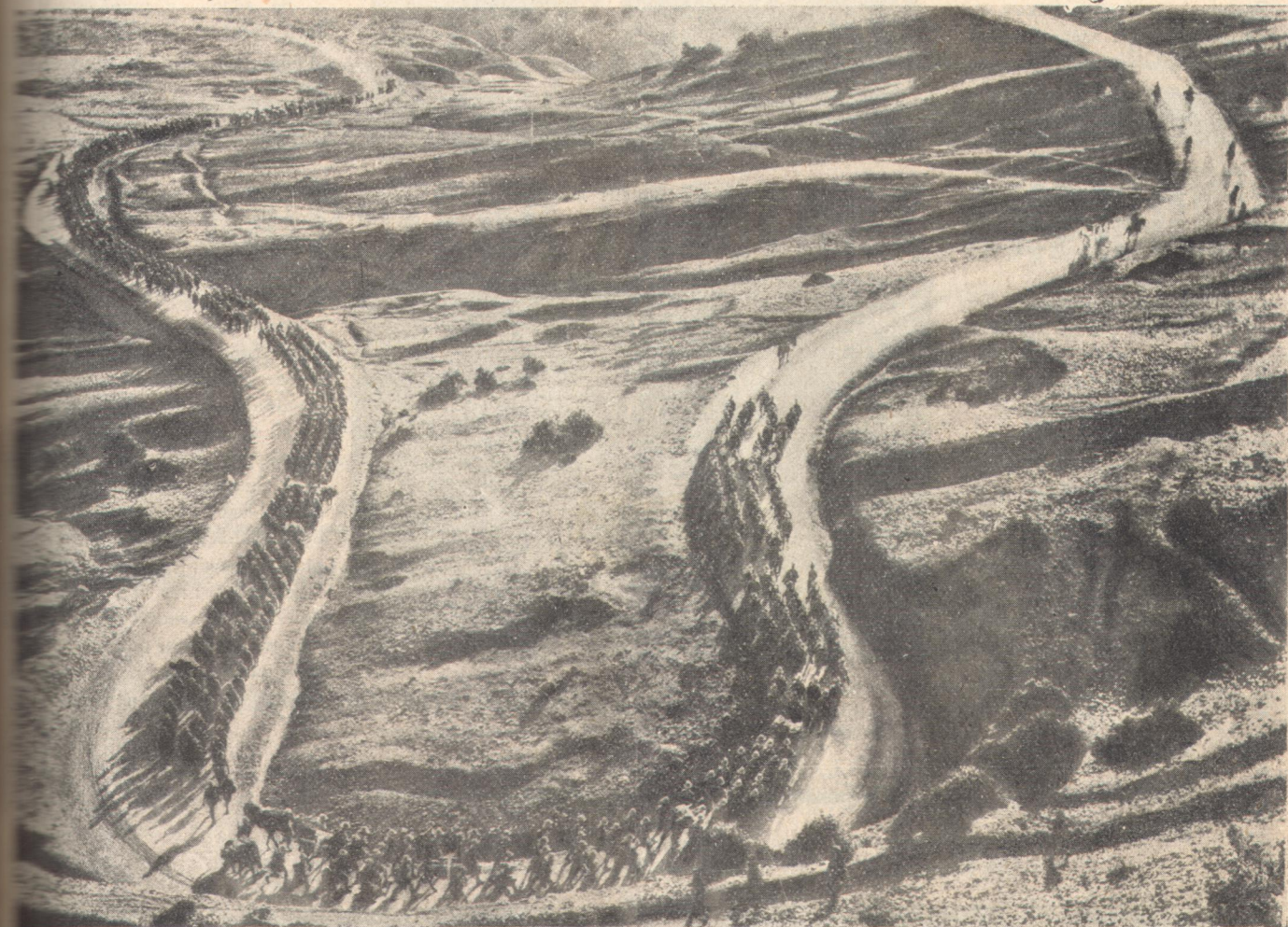
Шоу, механік авіації в Індії, лише один з тих агентів, що багато є на службі у короля. Це люди дуже спритні, майстри всі руки. Треба—вони фабрикують листи Зінов'єва. Наказ і вони стануть баптистами й агітуватимуть за вибори "їх" людей до рад. Шоу—механік авіації—видатніший з цих агентів. Тому йому й доручають складні завдання. Не кожний може вивчити арабську мову так, щоб бути більше арабом, ніж самі араби. Шоу, вірніше, полковник Лоуренс, це. Років війни він став мусульманином і був керівником

І МЕХАНІК ШОУ

(фактично, королем) арабів, натравляючи їх на Туреччину. Кінчається війна і Лоуренс начисто збриває чудову бороду, якої, мабуть, й у самого Магомета не було, й повертається в лоно англійської церкви і англійської розвідки. У чеканні роботи він пише вчену працю про Аравію; працю, що робила б честь і Бернардові Шоу.

Але надходить весна 1928 року. До Англії приїздить Аманула-хан. Його пропускають крізь всі круги ада й рая: йому показують важкі танки, лякають його грізними маневрами морської флоти й сотень літаків, потім возять його по Лондону, в королівській кареті, а зрештою пропускають крізь прийомну Чемберлена, де пропонують

багато золота у гарнірі з компліментів. Але цей дикун Аманула не зрікається від незалежності Афганістану й від дружби з Радянським Союзом; Тоді настає час з'явитися на сцену Лоуренсові. Вчений і полковник Лоуренс зникає й народжується Шоу, механік авіації в Індії. У механіка трохи чудні обов'язки: він ніколи не сидить на місці, їздить кудись, до нього приходять якісь підозрілі люди. Механік має велику владу: за його наказом прикордонна сторожа пропускає цілі транспортні скриньки, на яких написано "Made in London". Механік Шоу часто міняє свій формений одяг на плащ і тюрбан. Начальники Шоу трохи здивовані, але не звертають уваги на причуди механіка: просто людина бавиться. І раптом Шоу зникає. Минає кілька тижнів—з закордону починають надходити відомості, що почалося повстання проти Аманули-хана, з яким уряд його величності в дружніх взаєминах. Приватним шляхом одержуються такі відомості, що механік Шоу мандрує по Афганістану: оригінал який—знайшов час для мандрівок. Події широко нарастають. Аманула-хан

Пересування англійського війська вздовж індійсько-афганістанського кордону

залишає Кабул. Шоу все мандрує. І нарешті повідомлення — бандит Бача-Сакао оголосив себе за падишаха. І ще друге повідомлення — Шоу повернувся з мандрівки і відправився до Англії.

Шоу в Англії зустрів з такими почестями, ніби він не простий механік авіації, а фельдмаршал, що виграв велику битву.

Незабаром, мабуть, Шоу щезне і знову з'явиться вчений полковник Лоуренс, що вже видно, писатиме працю про афганістанський фольклор.

На запитання депутата робітничої партії про приччини Англії до подій в Афганістані Чемберлен, блиснувши мовою відповів:

— Уряд його величності нічого про події в Афганістані повідомити не може, бо погано інформований.

Бернард Шоу напише нову книжку про взаємини культур східної й західної: — В Афганістані триває боротьба...

К. Новак

ДИКУНИ КУБУ

Е. Зеланд

В південно-східній частині острова Суматри живе в дрімучих пралісах дике, примітивне плем'я Кубу. До останніх часів жодній білій людині не щастило побачити їх. Ці дикуни такі боязкі, що навіть побачивши малайця хутко тікають або забираються як мавпи на дерево й ховаються в листі. Індійсько-голландський уряд доручив нарешті мешканцеві Суматри, етнографові Тасіло Адам зробити фотографічні знімки з цього народу та описати його.

Тасіло Адам послав через єдиного малайця, що провадив міновий торг з кубу, подарунки дикунам: риж, садовину, ножі, наконечники для списів, різні тканини.

Завдяки цим подарункам він мав можливість на власні очі побачити Кубу коло їхніх хижок. Вперше за своє життя побачили вони білу людину і мовчки дивилися на неї. Етнографа вразив їхній жалюгідний, жахливий вигляд. Геть усе тіло дикунів було вкрите немов лускою — це жахлива заразна хвороба, що поширює огидний запах.

Їхне роскуйовдане густе волосся аж кишло від нуді. Воду вживають вони лише до пиття і навіть не уявляють собі, що можна вмиватися або купатися.

Крім цієї луски тіло багатьох із них вкрите було ранами, болячками, шрамами. Видно, не легко живеться їм по лісах. Навколо хижок валялися кістки, гнілі тельбухи з тварин, що їх поїли дикуни.

Вкупі з запахом від Кубу складало це під тропічним сонцем таку атмосферу, що не такий то вже й делікатний малаець зблід і лаючись відійшов геть, а Тасіло

Адам зібрав усе свою мужність і почав фотографувати.

Будова тіла Кубу, їхні широкі носи, грубі губи вказують на домішку монгольської крові. Волосся темне, майже чорне. Вуса й борода у чоловіків рідкі, так само брови. Увесь одяг складається з "т'яват", пов'язки навколо стегон із тапи, себ-то

з кори, що її вони вибивають пальцями, поки вона стане цілком м'ягкою.

Живуть Кубу по кілька родин, кочуючи з місця на місце та шукаючи собі поживи.

Житла їхні — це навіть не хижки. Вбивають ото кілька жердочок, та вкривають їх зверху гілляччям

пальмовим листям.

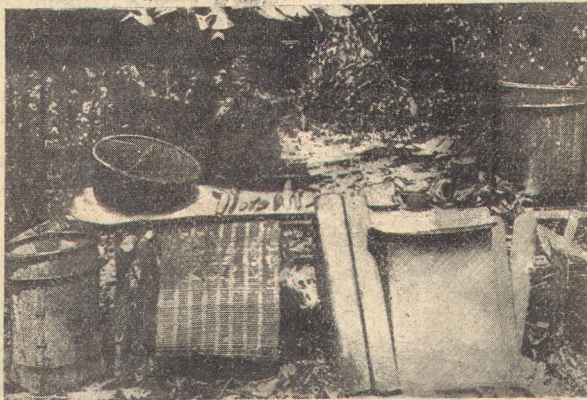
Увесь пожиток складається з двох-трьох м'яких плетуть малайці, кількох великих відер на воду, двох кориньок кори, кількох ножів, миски з сового горіха, шматочка бамбука, ним вони крешуть вогонь з ської бамбукової скриньки.

За зброєю править сам Тасіло. Його кидає дикун, та малайцький кривий ніж. Лука не знає, чому вбиває Кубу рослинами й тваринами. З усього, що тільки "рука" може дати їм, їсть навіть сире м'ясо.

Викрісує вогонь, як крицею об камінь, але чорний дим лінощі не розводять багаття. Від диких тварин, вночі роздирають нерозданих дорослих.

Як на розумові здібності Кубу найдикіший нарід. Він майже говорить, але вдає спокійна, цілком не войовничого.

Ні шлюбних, ні інших звичаїв нема. Зійдуться чоловік та й жінка, а минулася ніч, і розходяться. Занедажує будь із племені, не помагає їм, ріння, трави, — хорого їм і йдуть собі геть, бо бояться. Жодних законів вони не мають, та вони й не потрібні в такому примітивному житті. Як же так колись жили і наші предки?

Хатній реманент дикунів

Дикуни біля своєї хати

ДЛЯ СІЛЬСЬКИХ ГОСПОДАРІВ УКРАЇНИ

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Науково-популярний poradnik, за редакцією проф. **ТЕРНИЧЕНКА**
книжка має 710 стор. в коленкоревій палітурці. Ціна 8 крб.

Д. КУЧМА, НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЕВІ. Методичні зауваження до переведення педагогічного процесу та робочі плани для шкіл соціуму 1-го концентру. Вид. III перероблене й доповнене, 378 стор. Ціна 3 крб.
ХРЕСТОМАТІЯ КОМПЛЕКСНИКА. Організаційна частина про техніку, розробку комплексної теми, про лан- систему роботи, планування й облік роботи та політтеми. Вид. 2-е виправлене і поширене. 397 стор. Ціна 3 крб. 25 к.
ПАН. Рішення всіх геометричних задач, до збірника Рибкіна, Планіметрія. Ціна 1 крб. 80 коп.
ПОВІСТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА та його драма „Назар Стодоля“ книжка має 653 стор. 15 мал. Ціна 2 крб. 20 коп.
П. В. ЛЕОНТЬЕВ. „Ручной Труд“. Работы по дереву, токарные работы по дереву, работы по металлу, жестя- ные работы, работы с волокнистыми материалами, шитье, кройка, вышивки, работы с бумагой, работы из глины, рисун. Ціна 2 руб. 60 коп.—на русском языке.

МАТЬ И ДИТЯ

НАСТОЛЬНАЯ КНИГА для ЖЕНЩИН—и семьи, составлена известными профессорами и врачами, состоя- 12 разделов: женские половые органы, беременность, гигиена беременной, гигиена после-родового периода, роденный и уход за ним, предупреждение беременности, грудной возраст, первые годы жизни ребенка, охрана 12 месяцев и младенчества, охрана труда и социальное страхование беременной женщины, женские болезни. 304 стр.
АВГУСТ ФОРЕЛЬ, ГИПНОТИЗМ или ВНУШЕНИЕ и ПСИХИАТРИЯ. Перевод з 12 немецкого издания на русский язык. Ціна 2 руб. 50 коп.

Д-р СЛАВИН. „ЗДОРОВЕ ЖИТТЯ“, лікарський poradnik, в книжці багато малюнків, описано всі хвороби й їх лікування, в книжці вміщено розділ про полове життя, аборти та як запобігти вагіт- ності і про лікарські трави та як їх збирати. Ціна 2 крб.

Замовлення надсилати м. Київ, вул. Воровського № 19, Книжкспед при Київській філії „Вісті ВУЦВК“. Книжки надсилаються негайно без завлатка післяплатою.

БЮРО БЮЛЕТЕНЯ ГАЗЕТНИХ ВИРІЗОК

при Київській філії
Видавництва газети „ВІСТІ ВУЦВК“

Передплачуючи бюлетень газетних вирізок, Ви заощаджуєте гроші та час на читання різних газет

Кожний Окрвиконк., Окруж., трест, господарча, кооперативна та торг. організ.

ПОВИННІ ПЕРЕДПЛАТИТИ БЮЛЕТЕНЬ ГАЗЕТНИХ ВИРІЗОК

Бюро газетних вирізок Бюро газетних вирізок при Київській філії Видавництва „Вісті ВУЦВК“ дає своїм передплатникам в систематизованому виді вирізки по всіх питаннях: рад. парт. будівництва, господарчого життя, бірж. ціни ринку, раціоналізації, економічні питання та інші. Всі газети та журнали СРСР та закордонні в розпорядженні Бюро

Бюро газетних вирізок Бюро газетних вирізок має велику кількість атестацій від своїх передплатників про доцільність та повне зацікавлення їх нашим бюлетенем газетних вирізок

ПРОСПЕКТИ ТА УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ
ВИСИЛАЄМО ПО ПЕРШІЙ ВИМОЗІ

Надішліть свої замовлення на газетні вирізки до бюро газетних вирізок
Вид-во „Вісті ВУЦВК“, м. Київ, вул. Воровського, № 19 (телефон 54-19)

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
ВЕЛИКУ
ЩОДЕННУ
ГАЗЕТУ „ВІСТІ ВУЦВК“
ТА ЩОТИЖНЕВИЙ БАГАТО-ІЛЮСТРОВАННИЙ ЖУРНАЛ
„ВСЕСВІТ“

**Газета „ВІСТІ“ дав
ПЕРЕДПЛАТНИКАМ**

БЕЗПЛАТНО ДОДАТКИ

1. „Сільське Господарство“
2. „Радянське Будівництво“

3. „Література й Мистецтво“
4. „Медицина й Гігієна“

- ## 5.1 „Наука й Освіта“

- ## 6. „Техніка й Індустріалізація“

Крім статтів політичного та економічного характеру в газеті „Вісті“ подається широким матеріал про життя СРСР, закордону і зокрема УСРР.

Газета „Вісті“ щодня дає 2 сторінки „КООПЕРАТИВНЕ ЖИТТЯ“

В цьому році додатком до газ. „Вісті“ і журн. „Всесвіт“ за доплату 3 крб. В-во дає

12 КНИЖОК

РОМАНИ й ПОВІСТІ

Кожна книжка буде мати не менше 200 сторінок романів і повістей з української, руської й загальноєвропейської сучасної літератури—творів найвидатніших сучасних письменників.

„РОМАНИ Й ПОВІСТІ“ виходитимуть щомісяця по одній книжці й кожна книжка мати закінчений твір.

Вартість книжки в окремій продажі 50 коп. Для передплатників газети „ВІСТІ“ або журналу „В СЕСВІТ“ **25 коп.**

В ЖУРНАЛІ „ВСЕСВІТ“

в цьому році буде вміщено 60 повістей та оповідань найкращих українських, руських і західно-європейських письменників, 200 нарисів на наукові, етнографічні, історичні і літературні теми, гуморески, 3000 фото з життя України, Союзу і закордону.

**ПЕРЕДПЛАТА
ПРИЙМАЕТСЯ:**

**В головній конторі, окружних
філях Видавництва Газети „Вісті“,
поштових філях, кіосках Контра-
гентства друку.**

ГОЛОВНА КОНТОРА Видавництва
газ. „Вісті“ міститься в м. Харкові,
вул. К. Лібкнехта, 11. Телефон 13-20.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

	12 міс.	6 міс.	3 міс.	1 міс.
Газета „ВІСТІ“ { офіційна { звичайна	18 крб. 12 „	9 крб. 6 „	4—50 3 крб.	1—50 1 крб.
„ВІСТІ“ з додатком журналу „ВСЕСВІТ“	18 крб.	9 крб.	4—50	1—50
„ВІСТІ“ з додатком „РОМАНИ Й ПОВІСТІ“ . .	15 крб.	7—50	3—75	1—50
Журнал „ВСЕСВІТ“	7—20	3—60	1—80	60 коп.
„ВСЕСВІТ“ з додатком „РОМАНИ Й ПОВІСТІ“ . .	10—20	5—10	2—55	85 коп.